Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXII. Ч. 161. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 21-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1954. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 161. VOL. LXII

ПРЕЗИДЕНТ ГЛУЗУЄ З ПЕСИМІСТИЧНИХ ЕКОНОМІСТІВ

Спрінгфілд, Ілл. — Президент Айзенгавер відкрив виборчу кампанію цього року своєю великою промовою на стейтових торгах в Спрінгфілді, в якій глузував з демократичних господарських „пророків", які весь час передбачали і передбачають господарську знижку, а то навіть і депресію. „Щось не в порядку з їхніми калькуляціями", казав президент, — а 20,000 юрба з захватом прийняла його слова, що означає, що вона ще й тепер „любить" Айка. Президент промовляв до кілька разів більшої юрби народу, як бувший демократичний кандидат на президента Адлей Стівенсон, який день раніше говорив до 6,000 юрби слухачів. Коли президент в'їздив на площу торгів, його вітали 100,000 людей, які залишили свої виставові павільйони й кіоски. В своїй промові президент назвав успіхи свого уряду: закінчення війни в Кореї, втримання добробуту без війни; вільний світ є тепер сильніший, як був давніше: спокій в Єгипті, Ірані і Гватемалі, а зиски комуністів в Індо-Китаї спричинило вперте становище Франції; його уряд зменшив на десять більйонів доларів державні видатки в порівнянні з тим, що плянували демократи; його уряд дав країні фармерський закон, який вможливить здорову сільсько-господарську продукцію (цей пункт промови президента менше оплескували присутні); уряд зменшив всім верствам населення податки на сім і пів більйона долярів. Айзенгавер підтримав також кандидатуру республіканця Джозефа Т. Міка, який хоче здобути під час виборів сенаторське становище, яке тепер займає демократичний сенатор Пол Доглес, що постійно передбачав господарську знижку в ЗДА, критикуючи господарську програму уряду Айзенгавера. Республіканці вважають цю промову президента за великий успіх, а республіканський губернатор стейту Стреттон назвав Айзенгавера „найпопулярнішим" президентом. — Айзенгавер склав вінок на могилі бувшого президента Абрагама Линкольна. Цього самого дня виголосив президент промову на Другій Генеральній Асамблеї Світової Ради Церков в Евенстоні, Ілл., в якій закликав віруючих всіх релігій, щоб „одночасно й гаряче молилися за світовий мир". Він казав, що всі релігійні провідники повинні закликати своїх вірних, які вірять в Бога, щоб гарячою одночасною молитвою виявляли свою віру в Бога. „Коли так станеться, казав Айзенгавер, то я вірю, що дивні речі можуть статися." Президент промовляв до 18 тисяч слухачів, які пізніше бачили церемонію, як його Нортвестерн університет надлив почесним докторатом.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПОЧАТКОВУЄ РЕСПУБЛІКАНСЬКУ ВИБОРЧУ КАМПАНІЮ

Президент Двайт Д. Айзенгавер своїм виступом на „Республіканському Дні" на стейтовому ярмарку в Спрінгфілд, Ілліной, започаткував формально кампанію, щоб у найближчих виборах до Конгресу здобути республіканцям найбільше голосів. На фото: губернатор стейту Ілліной, Вільям Г. Страттон, вітає президента з його приїздом.

Приготовляють бюра для Айзенгавера в Денвері

Денвер, Колорадо. — До Денверу прибули літаком „Колумбіна" перші 9 урядовців з Вашингтону, щоб приготовити бюра для президента Айзенгавера, де він вибуватиме свої ферії. Ляйтенант-полковник Роберт Л. Шульц, армійський помічник президента, ще минулого тижня побував на Летунській Базі в Ловрі, щоб підготовити для нього „літній" Білий Дім. В Ловрі буде головна кватира президента, де він працюватиме, а житиме він у своєї тещі пані Давд. Президент також виїздитиме на риболовлю, а в ті дні ночуватиме в домі денверського фінансиста Аксела Нілсена. — До Денверу прибули вже й агенти Тайної Служби, які дбатимуть про безпеку президента. Найгірше їм берегти президента тоді, коли він грає в гольфа. Минулого року вони мусіли носити автоматичну зброю в гольфових мішках, коли президент грав у гольфа.

Гісс не дістане пенсії

Вашингтон. — Палата Репрезентантів прийняла закон, згідно з яким державні урядовці, що були засуджені за якийбудь злочин, не мають права діставати державну пенсію. Цей закон відіслано до підпис до Білого Дому. Він відноситься до Алджера Гісса, який був засуджений за кривоприсягу і тепер відбуває кару п'ятирічної тюрми. Згідно з дотеперішнім законом, він, досягнувши 62 років, мав би право на пенсію. Новий закон позбавляє державної пенсії також тих урядовців, які, покликуючись на П'яту Поправку до Конституції, відмовляються зізнавати на слідчих комісіях Конгресу. Згідно з новим законом департамент справедливости зможе впродовж п'ять, а не трьох років, як це було досі, притягати до відповідальности тих урядовців, які поповнили злочини. За дотеперішнім законом, якщо після поповнення злочину минуло три роки, урядовець був забезпечений від кари, бо його справа була „задавнена".

КОНГРЕС ПРИЙНЯВ ПРОТИ-КОМУНІСТИЧНИЙ ЗАКОН

Вашингтон. — Обидві Палати Конгресу прийняли протикомуністичний закон про поставлення поза законом комуністичної партії в ЗДА. Сенат прийняв цей закон всіма голосами присутніх 79 сенаторів, а палата репрезентантів більшістю 265 до 2 голосів. Тепер цей закон іде до підпису президента Айзенгавера. Згідно з цим, дещо з м'якшеним протикомуністичним законом, існування комуністичної партії буде вважатися протизаконним, бо вона не матиме тих прав, які користуються інші політичні організації. Але з цього закону викинено той пункт, який був у попередній його редакції, і який передбачав грошову кару до 10,000 долярів і кару тюрми до десяти років для всіх членів комуністичної партії. Але ще й тепер існує можливість, що президент може поставити „вето" проти цього закону, хоч республіканські провідники твердять, що Айзенгавер погодиться його підписати. Таким чином, офіційно не зможе існувати комуністична партія в ЗДА, хіба тільки „зійде" вона в підпілля. Згідно з прийнятим законом не будуть карати членів комуністичної партії, але за те члени комуністичної партії і ті, що їх підтримують, будуть позбавлені прав громадянства ЗДА, якщо їм судово доведеться, що вони змагають до насильної зміни уряду ЗДА. Комуністи не зможуть займати урядових становищ, працювати в фабриках, які продукують товари для державної оборони, заключувати важні контракти, та старатися про ті становища, які здобувається на основі виборів.

Одні хвалять протикомуністичний закон, а інші ганять

Ню Йорк, Н. И. — Прийнятий Конгресом протикомуністичний закон знайшов різну оцінку серед громадянства ЗДА. Велика більшість громадянства тішиться, що нарешті Конгрес відважився ухвалити закон, який каратиме тих, що намагаються завести диктатуру групи людей над усім населенням держави. Типову думку прихильників протикомуністичного закону висловив бруклинський командант Ветеранів Закордонних Воєн Джордж Г. Гоншер, який сказав: „Вже найвищого пора, щоб Конгрес урядово ствердив, яку небезпеку являє комуністична партія для держави. Ветерани Закордонних Воєн — сказав він — вже давно домагалися поставити поза законом комуністичну партію. Голова соціялістичної партії Америки Норман Томас заявив, що поставлення комуністичної партії поза законом — це чисто політичний виборчий маневр, яким обидві партії хочуть виграти під час найближчих виборів. Протикомуністичний закон — сказав він — вийде на користь комуністам саме тоді, коли потрібна холодна кров в боротьбі проти комуністичної небезпеки. Томас закликає „чесних". американців, переконати президента Айзенгавера, щоб він своїм „ветом" спротивився цьому законопроєктові. Він заявив, що цей закон мусять визнати неконституційним, і що закордоном він викличе непривильні відгуки.

КІО проти експорту збіжжя із ЗДА

Вашингтон. — Представник Конгресу Індустріяльних Робітників гостро виступив проти експорту збіжжя із ЗДА до Франції, заявляючи, що це підкопує горілчаний промисл в цій країні. Він сказав, що треба було закрити гуральню в Пікскіл, Н. Й., і звільнити робітників без праці, бо ця країна продає збіжжя Франції, де з нього виробляють горілку і потім везуть її до ЗДА і продають по дешевих, ніж американських цінах.

Ґазоліна подорожчала на один цент за ґальон

Ню Йорк, Н. И. — Газоліна в роздрібному продажі подорожчала на один цент за ґальон у 17 східніх і південних стейтах. Це сталося тому, що гуртівники платять тепер більше за ґальон ґазоліни від 0.7 до 0.9 цента. Піднесли ціну на ґазоліну всі такі великі компанії: Ессо, Ґалф, Сінклер, Атлантік, Рефайнінґ, Тексес, Сан і Соконі-Вакіюм, а інші досі обговорюють справу підвищення ціни. Фахівці від ґазолінового промислу заявляють, що ціну треба було піднести в зв'язку з зменшенням ґазоліни на складах.

ЗДА ЖАДАЮТЬ ВІД КОМ. КИТАЮ ЗВІЛЬНИТИ 15 ЛЕТУНІВ

Вашингтон. — Департамент Оборони оскаржив офіційно Комуністичний Китай, що цей останній затримує 15 американських летунів проти їх волі, як „політичних полонених". Одночасно Департамент Оборони зажадав удруге, щоб комуно-китайці виразувались із 526 американських вояків, які пропали в Кореї і про яких американці здогадуються, що вони попались в комуністичний полон. Про 15 летунів відомо цілком певне, що вони перебувають у Комуністичному Китаї, бо до цього призналися самі комуністи. З отих 15 летунів 12 належали до залоги бомбардувальника Б-29, що його збили комуністи буцім то над „невтральною" Манджурією (фактично над Північною Кореєю), а три інші летуни пілотували одно-особові літаки, що їх також збили були комуністи. Американський уряд оскаржує китайських комуністів, що вони притримують американських летунів всупереч міжнародному праву й договорові про перемир'я в Кореї, виключно як свого року „закладників", щоб за випущення їх на волю могти вигоргувати уступки у справі допущення Комуністичного Китаю до ОН. Головний делеґат ЗДА до Об'єднаних Націй, Кебот Ладжі, гостро натаврував ту комуно-китайську тактику.

Паніка в Південній Кореї

Сеул. — Вістка про рішення президента Айзенгавера відкликати 4 дивізії з корейського фронту прийшла для південних корейців цілком несподівано і викликала панічні настрої. Південно-корейський парлямент одноголосно прийняв резолюцію-заклик до З'єдинених Держав — переврити рішення, допомогти південним корейцям заступити відкликувані американські бойові одиниці власними новими формаціями і дозволити південним корейцям продовжувати акцію викинення комуністів з Кореї. За пів години після проголошення Вашингтоном рішення відкликати американські війська, 100,000 мешканців Сеулу заповнили вулиці південно-корейської столиці, демонструючи проти цієї американської постанови.

Генерала де Кастріса звільнять з полону

Париж. — Генерал Христіян де Кастріс, який попав був у комуністичний полон 7 травня ц. р., як командант північно-в'єтнамської фортеці Дієнбієнфу, стоїть на списку перших 280 французьких полонених, що будуть звернені в ході загальної виміни полоненими. Досі не було вістки ні від нього, ані про нього, було тільки відомо, що він перебував в комуністичному таборі полонених біля комуно-китайського кордону. В'єтміні обіцяли повернути 4,910 полонених, з яких 4,590 — европейці й африканці, а решта — в'єтнамці. У полон в одному тільки Дієнбієнфу попало коло 7,000 душ. Проте в перший партії полонених, яка прибула до Ганой в четвер 19 ц. м. чисельно 800 душ — не було де Кастріса.

Демонстрація американської воєнної фльоти біля Формози

Тайпей. — 4 нищильники з сьомої американської фльоти дали „показ сили" біля острова Течен, висуненого найбільш на захід до китайського суходолу. Адмірал Стюмп, який відвідав Формозу й об'їздив протоку Формози з сьомою фльотою, повторив заяву Президента, що ЗДА боронитимуть свою морською силою Формозу перед комуністичним нападом. Китайські комуністи назвали „збройною провокацією" відвідини американських воєнних кораблів на водах острова Течену, віддаленого від комуно-китайського суходолу тільки на 14 миль. Китайські комуністи повідомили в пейпінському радіо, що на тих водах появились 6 американських кораблів під проводом великого кружляка.

Д-р Бонч — заступник генерального секретаря ОН

Ню Йорк, Н. И. — Відзначений мировою нагородою Нобеля, д-р Ралф Дж. Бонч має бути першим американцем, що займатиме найвище, після генерального секретаря, становище в Організації Об'єднаних Націй. Генеральний секретар ОН Даґ Гаммершілд має повідомити про номінацію д-ра Бонча на становище заступника генерального секретаря, яке, щодо ранги, стоїть зараз після генерального секретаря. Для рівноваги росіянин Ілля С. Чернишов займатиме таке саме становище і, з такою самою платнею й титулом, але не матиме того впливу, що д-р Бонч. Тепер д-р Бонч займає пост головного директора департаменту ОН, який опікується протекторатами ОН. Давніше Бонч був посередником у спорі між Ізраїлем і арабськими державами, і це йому вдалося довести до перемир'я. На новому становищі цей зручний дипломат негритянського походження зможе мати більший вплив на політику ОН.

17 американських літаків допомагають Пакістанові

Дакка. — 17 великих американських військових літаків переводять „Операцію Милосердя", перевозячи допомогу Східньому Пакістанові, де двотижнева повінь залила площу в 36,000 квадратових миль і вигнала з домів 15 мільйонів населення. Американська допомога охоплює ліки, лікарські прилади, спорошковані харчі, білизну й одяг. Два „Глобместери" з стейту Мессачусетс привезли 40 осіб медичного персоналу й багато медичних матеріялів. Два інші велетенські літаки доставили з Такінави, з Японії, спеціялістів від тропічних недуг, так само з Японії. Чотири такі ж літаки привезли харчі й одяги від Міжнародного Червоного Хреста з Женеви.

Жахлива смерть артиста-маляра А. Яблонського

Українські европейські часописи повідомляють про смерть в тасмничих обставинах артиста-маляра Анатоля Яблонського, що мала місце в половині м. липня в Парижі. Анатоль Яблонський, нар. у 1912 р. в Україні, стипендіят митрополита А. Шептицького, після закінчення війни найшовся на терені м. Ґановеру (анг. зона Німеччини). Звідси виїхав до Парижу, де мав рідного брата. Там в невиясненних обставинах пострітила його смерть. Тіло покійника найшла поліція в кімнаті близько два тижні після смерти. Згадується в пологові про жахливу нужду і недоїдання покійного.

У БРЮССЕЛІ — НА ОВИДІ КОМПРОМІС

НА КОНФЕРЕНЦІЇ 6 МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ПРО ПАКТ ОБОРОННОЇ СПІЛЬНОТИ — БЕЛЬГІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ПЕРЕНЯВ ПОСЕРЕДНИЦТВО. — МЕНДЕС-ФРАНС ВДАРИВ У ПРИМИРЛИВИЙ ТОН

Брюссель. — Зараз на першому пленарному засіданні міністрів закордонних справ шести західніх держав, а саме Франції, Італії, Бельгії, Голляндії, Західньої Німеччини й Люксембургу, сталися такі три найважливіші події: 1. всі 5 держав, поза Францією, одностайно заманіфестували свою опозиційність до предложення французьким прем'єром і міністром закордонних справ, Мендесом-Франсом, пропозицій на зміну тексту західнього пакту Оборонної Спільноти; 2. сам Мендес - Франс прийняв несподівано лагідний і примирливий тон, заперечив, наче б він мав замір дискримінувати Західню Німеччину, вказав на небезпеку, що в разі відкинення того пакту французьким парлямментом його уряд подасться до димісії, а тоді прийде до влади у Франції лівий бльок „народного фронту" з комуністами, що загрозить єдності Заходу, та заявився противником „невтралізації" Німеччини, чим заперечив, наче б він хотів переговорювати з СССР про об'єднання Німеччини за ціну відречення від пакту Оборонної Спільноти; 3. маючи на увазі ту примирливу позицію Мендеса - Франса і важку ситуацію, в якій особливо опинився німецький канцлер Аденауер, як речник тісного союзу Німеччини з Заходом і німецько - французького примирення, — бельгійський міністер закордонних справ Генрі Спаак предложив компромісову формулу полагоди спору. Цей компромісовий проєкт Спаака передбачає розмежування „інтерпретаційних" точок проєкту Мендеса - Франса від „основних", які змінюють суттєві постанови пакту й вимагають нової ратифікації збоку 4 держав, що вже той пакт ратифікували й п'ятої (Італії), яка перевела той пакт уже через всі свої парлямментарні комісії. Спаак запропонував, щоб ця Брюссельська конференція прийняла відразу „інтерпретаційні" пропозиції, які списано б у протоколі, що не вимагав би ратифікації парлямментами, а про „основні" пункти велись би дальше переговори дипломатичним шляхом. Такий компроміс не полагодив би остаточно справи і не вирішив би вже теперішньої долі пакту Оборонної Спільноти, але й оминув би небезпеку, що Брюссельська конференція закінчилась би невдачею і пакт Оборонної Спільноти був би відразу похоронений, з препоганими наслідками головно для політичної ситуації в Західній Німеччині: заломання цілої закордонно - політичної системи канцлера Аденауера, упадок його уряду і зріст настроїв за безпосереднім порозумінням з Совєтами. За газетними коментарями не є виключений компроміс тому, що Мендес - Франс опинився теж у важкій ситуації. Він, відкриваючи свій новий проєкт на зміну пакту Оборонної Спільноти, мав на увазі тільки противників того пакту, крайню французьку правицю, яких хотів приєднати, думаючи, що прихильники пакту всеодно будуть голосувати за пактом. Тим часом напередодні приїзду Мендеса - Франса до Брюсселю до чільні французькі політики „колишній міністер закордонних справ Шуман заявив, що його народно - республіканська партія, яка була найбільшою підпорою пакту, відкине його в тій формі, що її запропонував Мендес-Франс, а майже те саме заявив Ґю Моллє, лідер правих соціялістів, підтримуючих досі пакт. Далі, канцлер Аденауер заявив Мендесові-Франсові одверто, що в тій формі, як її предложила Мендесова пропозиція, Західня Німеччина того проєкту не прийме. Конференція в Брюсселі продовжується.

Захід виготовив проєкт відповіді Москві

Лондон. — На третій з черги нараді трьох представників ЗДА, Англії і Франції виготовлено проєкт відповіді на дві останні совєтські ноти в справі нової конференції про Німеччину. Відповідь західніх альянтів не заперечує самої можливости такої конференції, але домагається, щоб Москва заздалегідь з'ясувала таку її політику, яка давала б запоруку, що не повториться історія Берлінської невдалої конференції. Представник французів, радник французької амбасади в Лондоні де Круї-Шанель не ставив ніяких інших пропозицій щодо відповіді і, хоч початковий його проєкт був дещо лагіднійший, дав себе переконати, що не треба наражатися на даремну витрату часу на безплідні розмови, якщо СССР не змінив свого становища по суті. Виготовлений проєкт відповіді має бути затверджений всіма трьома урядами.

Ще сім англійських парлямментаристів їдуть до комуністичного Китаю

Лондон. — Крім 8 парлямментаристів із Партії Праці, що перебувають тепер у червоному Китаї, ще 7 інших членів англійського парлямменту, тої самої партії від'їдуть 8 жовтня ц. р. на відвідини комуністичних держав. Вони поїдуть до чеської Праги, потім до Москви, а відтіль до Пейпінгу. Ця група охоплюватиме членів правого і лівого крила Партії Праці, а крім того приєднаються до неї деякі діячі англійського професійного руху.

В АМЕРИЦІ

● 18 серпня уперше в історії ЗДА був присутній на зборах президентського кабінету негр — асистент секретаря праці Джеймс Ернест Вілкінс, який заступає секретаря праці Дж. Мічелла.

● **Комуністи на Бронксі** (частині Ню Йорку), під фірмою Партії народних прав хочуть зібрати 5 тисяч підписів, щоб поставити свого кандидата до Конґресу. Хто не знає справи і підпише цю листу, той наражує себе на те, що його можуть вважати за члена комуністичної партії.

● **Шікаґовський промисловець** починає будувати місто з 10-ма тисячами домів у віддалі 15 миль від Маямі на Флориді. Це місто зватиметься Коралева Сиці. Сьогодні на цій площі, де має постати місто, мукають корови, лазять гадюки та аліґатори. Фінансіст продаватиме новозбудовані доми за ціну коштів будови.

● **Бюро Погоди передбачає**, що в найближчому місяці, від 16 серпня до 15 вересня, в східній частині ЗДА температура буде вища від нормальної. У всіх східніх стейтах має бути гарна погода, з меншими від нормальних атмосферичними опадами.

● **Американський амбасадор** у Ґватемалі Джан Е. Пюріфой призначений амбасадором в Сіямі. Пюріфой виявив свої здібності під час протикомуністичної революції, коли йому вдалося получити ґватемальських противників комунізму.

● **Найстарший державний муж у ЗДА Бернард М. Варук** відзначив 84-річчя з дня свого народження. Він був дорадником кількох американських президентів, виготовив плян контролі атомової енерґії, який ЗДА запропонували Об'єднаним Націям і ще й тепер часто забирає голос у важливих справах безпеки ЗДА, домагаючись не зменшувати оборонну силу цієї країни.

● **Демократичний кандидат** на сенатора ЗДА, конґресмен Чарлз Р. Ґавелл, заявив у своїй промові на обіді, влаштованому демократичною партією в Спрінґ Лейк, Н. Дж., що американський нарід тепер бачить, що президент Айзенгавер не дотримав тих обіцянок, які зробив під час виборчої кампанії в 1952 році. „Кожний школяр бачить, що комунізм у світі скріплюється, сказав Ґавелл, хоч Айзенгавер обіцяв до цього недопустити".

В СВІТІ

● **З Румунії**, згідно з обіцянкою, відіслано до Греції 922 греків, що їх забрано в роках 1946/49 під час партизанської війни, як „закладників". Грецький уряд твердить, що таких „закладників" комуністи вивезли тоді 4,500 душ.

● **Університет імени Ататюрка** буде заснований в Туреччині коштом і заходами американського університету в Небрасці. Турецький міністер освіти і 4 університетські професори виїхали до ЗДА підписати з університетом у Небрасці відповідну умову.

● **Страх перед зимою в Москві** продиктував американському амбасадорові Чарлзові Воленові замовити собі в Англії заздалегідь зимовий одяг. Він полетів літаком через Париж до Лондону на „зустріч з кравцем", після чого повернеться назад в Москву.

● **Чеський уряд, за наказом з Москви**, також прийняв запропоновану президентом Айзенгавером допомогу для поводян, а чеське радіо з Праги й усі чеські часописи проголосили надзвичайно ввічливу подяку „шляхетному американському народові".

● **Тайфун в Японії** спричинив не тільки величезну матеріяльну втрату, але й приніс смерть 26 особам. Дев'ять кораблів потонуло. Найбільше потерпів головний японський острів Кію-Сію, де завалилось 4,400 домів. У рятунковій акції брали участь відділи формованої нової японської армії.

● **237,000 европейців виїхали** за останніх 30 місяців до Південної і Північної Америки заходами т. зв. Міждержавного Комітету для Европейської Міґрації, заявив його директор Джібсон.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ХТО ВИНЕН?

В останніх днях у Брукліні заарештовано чотирьох молодих хлопців, які спокійно признались, що від деякого часу ходили пізньою порою по парках і нападали та жорстоко побивали або й вбивали мирних людей, переважно старших і бездомних, але не щадили нікого, хто в пригожих обставинах попадав їм під руки. Робили вони це без найменшої причини і цілі. Вбивали для вбивства і побивали для побоїв. Усі вони походять з респектованих родин і мали найкращу опінію серед своїх сусідів. Усі мають відповідне виховання. Один, до того ж, залюбки грає на фортепіяні, другий захоплюється середньовічною історією, а третій був постійним відвідувачем синаґоґи — його святині. Чому ж поповнювали вони ці злочини і хто, крім них ,тут винен?

Поліція веде в цій справі слідство. Перевіряють обставини, в яких ці молоді злочинці жили, досліджують їхнє минуле, питають думки психіятрів. Але рівночасно забрала голос суспільність: появились, крім вісток, редакційні коментарі, виголошується промови в радіо, говорять про це на вулицях, у поїздах, по льокалях. Цією справою докраю стривожене сумління навіть призвичаєної до всіляких злочинів великоміської публіки. Це ж бо не перші злочини. Навпаки, вони є ,можна б сказати, тою останньою краплиною, що, здається, переповнює чашу.

Справа ця обходить нас усіх без вийнятку. Обходить вона і нас, американських українців, як інтеґральну частину американського суспільства та інтеґральну частину населення наших міст. То нічого, що злочинці не належать до нашої вужчої категорії ,але, яка ґарантія ,що завтра в страшній газетній рубриці, де читаємо про злочини і злочинців, не появиться ім'я вашої дитини, — все одно, між переступцями чи їх жертвами? Суспільство, зокрема мільйонових міських муравлищ, мусить дати відповідь на запит: хто винен, де є причини того процесу, що радше виглядає на кошмарний сон, як на дійсність?

Прокуратор, оборонець і судді в згаданому конкретному випадку намагаються знайти і дати на це конкретну відповідь, яка своїм коренем, без сумніву, сягатиме до нас усіх, до всього нашого суспільства. Вона зачіпатиме тих батьків, які забули за свої обов'язки перед Богом і родиною, які, засліплені блиском доляра чи всілякими вигодами, не віддають дітям належної уваги. Вона зачіпатиме і тих, які самі дітей не мають і тому вважають, що є звільнені від усяких суспільних обов'язків у виховній ділянці. В таких обставинах кожний громадянин мусить сам дати відповідь свого сумління на запит, що він зробив і робить ,щоб протидіяти тому загрозливому станові, яскравим ,але далеко не одиноким прикладом якого є бруклинський злочин.

У цьому відношенні мимоволі приходить на думку справа дитячого журналу при „Свободі", яку обговорювано на останній конвенції у Вашинґтоні. Всі делеґати були одностайні, що такого виховного журналу для дітвори потрібно. Багато з-поміж делеґатів зголосились у тій справі до слова і виголосили прекрасні промови, які можна б записати золотими літерами. Виховання дітвори і молодого покоління всі називали „нашим святим обов'язком" і одностайне рішили: треба такий журнал видавати. Тоді прийшла друга частина тієї самої справи — звідки взяти на це фонди? Статутова комісія запропонувала: кожний передплатник „Свободи" повинен доплатити 10 центів на місяць, але вже після перших голосів у дискусії цю пропозицію знято з порядку нарад, бо заля закричала: що, новий тягар на членів!? Це — десять центів на місяць... Аж сором подумати! І сказали „Свободі" кожного року в місяці жовтні простягати руку за добровільними пожертвами на те, щоб можна було виконати „наш святий обов'язок" — видавати журнал для дітвори і молоді.

Приблизно за три тижні появиться із „Свободою" перше число „Веселки", нового журналу для нашої дітвори, а за два тижні після того „Свобода", згідно з дорученням конвенції, почне кампанію в справі збирання пожертв на фонд того журналу. Вислід цієї кампанії почасти допоможе відповісти на поставлений в заголовку цієї статті запит: хто винен? Вже сьогодні наш загал повинен мати це на увазі.

Україна — терен боїв психологічної війни

Останнє півріччя з великою переконливістю стверджує величезної історичної ваги факт, що московські комуністи несподівано для Заходу зробили Україну тереном запеклих боїв психологічної війни. Без перебільшення можна сказати, що, від часу апокаліптичних герців між двома диктаторськими режимами в 1941-43 роках, увага світової громадської думки не була так пильно прикована до території України і долі її народу, як тепер.

Безсторонність вимагає ствердити також вельми важливий факт, що Кремль, після довгих і дуже докладних розрахунків, зважився прийняти бій на місці нашого прицілу не просто через виключну сконденсованість і ефективність ударів різних сил єдиного українського національно-визвольного фронту. До цього у великій мірі спричинилася та обставина, що основна маса цих ударів ішла від українців американського континенту, а також, що ці удари були співзвучні з виступами передових американських представників наукового, культурного і політичного світу, які стали щирими приятелями української національно-визвольної справи. Ведена в цьому пляні діяльність европейських установ і організацій ставала також щоразу ефектовнішою і пробоєвішою.

В міру посилення активности українських протикомуністичних сил, що була перепроваджувана виключно власними засобами, які складалися з добровільних пожертв українців - еміґрантів, зростав страх московських окупантів перед нестримним поширенням симпатій нашого поневоленого народу до своїх захисників - репрезентантів у ЗДА і Канаді та до американського способу життя. Комуністичне розуміння справ виключає поняття приватної ініціятиви і щирої безкорисности в діяльності одиниць, суспільних груп, громадських чи політичних організацій. Адже їхні підривні елементи і так звані „проґресивні рухи" у вільних країнах світу є не чим іншим, як найманими аґентами кремлівських змовників, безвольними роботами — виконавцями московських наказів. Тому то й діяльність протикомуністичних сил, ідучи послідовно за цим своїм розумінням, вони зв'язують з вигаданими інспіраціями чи суґестіями урядових чинників демократичних країн.

В цьому сенсі дуже показовою є остання з черги напасть Кремлю на проф. Кларенса Меннінґа за його наукові розвідки про Україну, видані старанням і коштом Українського Народного Союзу. В статті Олександра Касименка, директора Інституту Історії Академії Наук Української ССР, що була надрукована в „Радянській Україні" з 29 липня ц. р., крім найгидкіших лайок, знаходимо звинувачення заслуженого вченого в тому, що він „точно виконує інструкції реакційних американських верховодів", „виконує замовлення своїх імперіялістичних хазяїв, охоплених шалом аґресії" і т. д. і т. п. Безглуздість цих „закидів" для кожного є очевидною. Адже кожен член української спільности в ЗДА і Канаді чудово знає, що згадувані праці проф. Меннінґа видані на трудові центи членів Українського Народного Союзу, з відома і волі цих членів. Але кремлівські ворохобники і московські імперіялісти цього умисне не хотять знати, а якщо і знають, то цинічно брешуть, щоб вигаданою примарою „реакції" застрашити своїх підвладних.

Одначе нас цікавить інший бік справи. Очевидним є панічний страх московських комуністичних імперіялістів. І цей страх примусив їх прийняти наші удари і зробити Україну тереном боїв психологічної війни. Варто відзначити, що посилену протикомуністичну діяльність розвивають національно-визвольні сили майже всіх народів, поневолених Москвою. Та, правдоподібно, ефектовність її і розголос в масах поневоленого народу є неспівмірно меншими ніж на Україні. Реальні обрахунки московських імперіялістів дають переконливі докази того, що їхнє панування в Україні дуже серйозно загрожене. Тільки ця гостро усвідомлена загроза примусила їх змінити зневагу і презирство до „украинцев - изменников" на культ російсько - української дружби. Тільки ця загроза змусила їх „дарувати" Крим; не замовчувати, а найостаннішими лайками паплюжити українські національно-визвольні сили і страшити під'яремний український нарід фантастичною примарою „американської реакції" та „шалом аґресії".

Інакше кажучи, сьогодні ми є свідками запеклої боротьби за душі українського народу. Україна стала сьогодні тереном завзятих битв психологічної війни. Усвідомлення ваги цього факту мусить принести нам вірне розуміння зрослої ваги українського чинника в міжнародній політиці, а слідом за цим — належне і гідне використання сприятливої ситуації і майже неповторних шансів на новий успіх національно-визвольної справи.

Затіснення дійових зв'язків з американськими чинниками, відповідальними за ведення психологічної війни, і активне включення наших резерв до глобальної боротьби проти комунізму є нині наказом часу. (микос)

„Кожна німецька армія — це небезпека"

Не тільки поїздка Етлі, провідника робітничої партії в Англії і бувшого, а може й майбутнього прем'єра, враз з кількома однодумцями до червоного Китаю через Москву, і невкривана радість з приводу страйку німецьких робітників, але й кампанія англійської преси проти майбутньої німецької армії — виявляють правдиве обличчя певної частини англійського громадянства у відношенні до Німеччини. А дістається воно саме напередодні важливих рішень французького парляменту в справі дозброєння Західньої Німеччини, що набирає окремого посмаку та значення.

І так цю кампанію започаткував англійський часопис „Дейлі Експрес", статтею „Кожна німецька армія — це небезпека", з такими підназаголовками, як „Вони є знову, будьте обережні", „Аденауер має на 190 штабових старшин більше, як Гітлер в 1936 р.", і т. п. В згаданій статті говориться, що в Німеччині йде затяжна боротьба між „зрадниками" (ті, які організували змову на Гітлера 20 липня 1944 р.) та „льоялістами"(які залишились вірні Гітлерові) у відношенні до майбутньої німецької армії.

В цій боротьбі, пише згаданий часопис, „зрадники" перемогли. Згадується прізвища визначних німецьких військовиків з часів минулої війни, які „сп'янівши виглядами суверенности та нової збройної сили, будуть знову пробувати запрезентувати світові якесь черґове німецьке безглуздя". І коли хтось обурюється тим, що сказано про д-ра Аденауера (на 190 штабових старшин більше...), то він мусить приглянутися історії дозброєння від 1947 р., аж по сьогодні. Головні думки згаданої статті такі:

Аденауерівське замасковане міністерство війни має сьогодні на ,420 старшин більше, як гітлерівське міністерство війни в 1936 році. Гітлер мав у своєму міністерстві війни 40 штабових старшин, а аденауерівське, під командою цивіліста та бувшого службовця професійних [illegible] Блянка ,має тепер таких старшин 230. „Зрадники" мусіли уступити місце новоприйнятим „льоялістам". Можна собі уявити, як вони люблять „льоялістів!" Бо всі „льоялісти" перейшли через таборя інтернованих або воєнно - полонених ,як мілітаристи, а „зрадників" оминула ця доля.

Як прийде час, коли німецька армія буде довершеним фактом, льоялістичний елемент скріпиться ще більше. Бо як отягання не потриває довго і старшини з причини віку не підуть на пенсію, то є намір африканський корпус Роммеля взяти за хребетний стовп армії. Цей корпус мав би дати старшин та підстаршин, бо він попав був у полон як цілість. І цю цілість зберіг він в часі полону, коли інші німецькі воєнні з'єднання, головно на побоєвищах в Франції та Совєтах, цієї цілости не зберегли.

Німецька армія буде створена для наступу, а не для оборони. При відступі, була б вона безвартісна. Але коли німецька армія дістане завдання йти на Схід, тоді, на думку знавців, буде вона знаменита. В Бонні говорять про мінімум 26 дивізій, а дехто про 30 і навіть 36. Німці вважають, що Захід за п'ять років після створення німецької армії буде такий сильний, що не братиме до уваги відступу через Німеччину. Німці певні, що наш наступ піде глибоко на територію Совєтів. І тому німецька армія передбачена як офензивна бо інакше не мало б ніякого змісту та рації творення її.

До згаданого часопису долучається і „Нюс Кронікл", що відповідає на промову д-ра Аденауера, яку він виголосив 7 серпня ц. р. через всі західньонімецькі радіовисильні і в якій, займаючи становище до втечі д-ра Иона за залізну заслону, відкинув рішуче твердження Иона, що в Західній Німеччині зростає непомірно нацизм. У цій відповіді читаємо, що канцлер мав рацію, бо їх стовпи сидять в кабінетах та в демократичних партіях, при чому називає прізвище міністрів Шредера, Оберлендера, Крафта та Прайскера. Сам д-р Аденауер — читаємо далі — бореться безуспішно із зростаючим націоналізмом як з небезпечним явищем, чого однак, не бачать його земляки.

Згадані та інші англійські часописи беруть, диктовані Москвою „заяви" д-ра Иона за добру монету і містять широкі коментарі та голоси преси по той бік залізної заслони, при чому червоною ниткою в'ється думка, що причиною всієї події є неонацизм. Кампанія по всій лінії.

Нестор

„Постійний голод в Америці"

Якби написати про голод в Америці без „лапок" — читачі газети подумали б, що це — жарт ,або друкарська помилка. Бо найстрогіші критики американських відносин, якщо вони не належать до осіб тупих, або злобних наклепників, мусять признати, що: 1. нема ніде інде у світі таких крамниць із таким багатством харчів, як в З'єдинених Державах, 2. харчі грають в бюджеті пересічного американця підрядну ролю, 3. у відношенні до харчів панує в американському народі розтратність, а не ощадність — це видко по закупах, що їх роблять щоденно господині, і по продуктах, що їх ті самі господині чи господарі щоденно викидають, 4. проблема прохарчування в Америці не є жадною проблемою і ця країна цілком даром або за півдармо годує ще й мільйони осіб у інших країнах.

Отже, говорити про голод в Америці, та ще й „постійний", може тільки примітивна большевицька пропаґанда що цинічно розраховує на анальфабетизм своїх нещасних підсовєтських слухачів які не знають, що дістьєя у широкому світі і мусять приймати за добру монету всі брехні своїх правителів. З другого боку, теревенями про „голод в Америці" Кремль пробує теж виправдувати т. безприкладні злидні, якими він „ущасливив" своїх рабів.

Зразком такої „добросовісної" інформації, якою совєтська влада годує своїх громадян, є радіопередача з Москви про внутрішньоамериканські відносини ,надавана в тому самому дні, коли Маленков і інші совєтські достойники запевняли англійських парляментаристів - прогулянковців про можливість „співіснування" двох світів. Радіопередача була подумана, як відповідь на питання: „Що лежить за серпанком так званого вільного світу?" І державне совєтське радіо відповіло так:

„Що мала б думати про свободу людина, яка судила б тільки з того, що вона побачила у З'єдинених Державах? Вона мусіла б ненавидіти її і проклинати. Повернувшись додому ,вона мусіла б говорити своїм приятелям: „Свобода — найгірше зло у світі".

„Це просто незрозуміла річ. Вона мусіла б думати про так звану „долярову свободу", капіталістичну свободу, свободу жорстокого капіталістичного визиску для одних і свободу вмирати з голоду для інших, про право топтати всі людські права і свободу не мати ніяких прав".

„З'єдинені Держави — заявляла далі та ревеляційна радіопередача — є країною постійного голоду. Байдуже, які були жнива, — там є завжди десятки мільйонів народу ,які ніколи не можуть до схочу наїстися. В той час, як діти пухнуть з голоду, а безробітні порпаються на смітниках, шукаючи відпадків ,промислові компанії З'єдинених Держав руйнують велетенські склади харчів, отруюють картоплю ,палять збіжжя, виливають молоко із збірників у ріки і нищать мільйони свіжих яєць. Діти американської бідноти, що становлять найменше три чверті населення, мають повну свободу мріяти про школи і виростати неграмотними, бо виховання коштує надто дорого. Свобода на американський лад не дозволяє звичайному американцеві навіть піти, куди йому хочеться. Американець не може навіть читати що хоче. Бо, що ж, коли книжка, яку він хоче прочитати, стоїть на індексі забороненої літератури. Прочитавши її він втратив би свою працю, його взяли б на довити і негайно вкинули б до в'язниці. А вся закордонна політика З'єдинених Держав — це страшний злочин супроти свободи. Американські капіталісти мають сотні страшних злочинів на своїй совісті".

Такі й подібні пропаґандивні теревені — пише фахівець совєтських справ в „Ню Йорк Таймсі", Геррі Шворц, — були назагал звичайним явищем в останніх роках перед смертю Сталіна, але розмірно рідко появлялися після його смерти. Факт, що московське радіо вибрало таку кумедну форму вислову саме в часі, коли лейбуристські парляментаристи перебували з відвідинами в Москві, в деяких колах оцінюють, як доказ, що совєтський уряд не хоче, щоб його нарід віддавався якій-небудь омані щодо теперішньої лінії совєтської політики.

Зрештою, — пише Шворц, — самі англійці теж не були забезпечені проти подібного совєтського „критицизму" ще навіть тиждень чи два тому. Совєтська преса й радіо шаліли проти Англії у зв'язку з порозумінням з Іраном про нафту і з Єгиптом про евакуацію Суезу.

Як бачимо, в порівнянні з московським умінням представляти відносини в Америці (навіть невідомо, що звучить краще — чи постійний голод в Америці з опухлими від голоду дітьми і цистернами молока, що їх „капіталісти" виливають в море, — чи заборона американцям ходити ,куди хочуть, або переслухування людей про книжки, які вони читають, і звільнювання їх з того приводу з праці!) — просто невинно звучать дописи, писані в подібному дусі д-ром Мовчаном в паризькому „Українці-Часі". Бо цей останній, хоч твердить, що в Америці не можна дістати з'їсти нічого іншого, як тільки „гат-доґи" (так само, як ходити можна тільки в вузеньких, як дудка, штанях), але не доглупався ще до отруювання картоплі, щоб американська робітнича „біднота", яка їздить своїми автами на працю і після праці, сидячи на фотелях, придивляється телевізійним образам, — не мала що їсти і мусіла по смітниках шукати відпадків...

„Кривава Росія"

Якесь непомітне, але наявне прояснення громадської думки щодо Росії таки відбувається. Віддзеркалюють це не тільки промови політиків, але й розмови „сірої" людини. Все частіше можна почути з уст звичайного громадянина вислови, яких не можна було уявити ще кілька років тому. І то при триванні совєтофільської пропаґанди, яка діє з сторінок соток книжок, виданих під час великого запаморочення союзною Москвою в роках перед і під час другої світової війни.

Зрушення громадської думки можна прослідкувати особливо в провінційній пресі. Як приклад ,варто познайомитись хоч би з статтею Роберта Литлетона „Кривава Росія" в редакційній сторінці найбільшого часопису Клівленду, Огайо „Плейн Ділер" (27 липня 1954 р.).

Автор намагається зрозуміти Росію і відчути її наміри щодо вільних народів, виходячи з пізнання її історії. Він стверджує, що диктаторські засоби притаманні були Росії з незапам'ятних часів. Одначе в 17, як і в 19 століттях на Сибір засилано в'язнів, що їх єдиною провиною було непогодження з царською політикою. Слово Сибір стало синонімом жорстокости. Серед повелителів Росії особливо яскрава жорстокість в діях Івана Грізного, який показав своїм підвладним, що таке кровожадність і нужденність.

Кинувши оком в минуле, автор розглядає теперішні засоби панування комунізму і добачає в ньому ці самі первні. Комуністичний уряд закріпачив та винищив мільйони народу і сягає по нові мільйони. Комунізм заполонює велику частину людства і стоїть у протилежності до християнства. Бо оскільки для християнства людина — самоцінність, для комунізму

(Закінчення на 3-ій стор.)

І. Коваль

РЕНЕ

(2)

Вона продовжувала розмову, а він впоювався димом папіроски. Двоє пасажирів звільнили місця, висідаючи на найближчій станції. Вона зідхнула повніше грудьми, й по хвилині спитала:

— А ви як далеко їдете?

— До Райхенгалю!

— Це прекрасно! Я матиму опікуна.

— Ви боїтесь?

— Трішки...

— Чому?

— Знаєте, подорожувати самій дівчині в чужій країні, тим більше в повоєнному часі, не зовсім вигідно, а ще в таких умовинах, коли не можна заснути, вважаючи, щоб в темряві тебе не обікрали...

— То ви не німка?

— Ні, я француженка.

— Я також не німець.

— Справді?

— Я українець!

Вона відрухово схопила його за руку.

— Я два рази щаслива. — І, не давши йому слова, спитала: — Чи можу просити, щоб ви присіли біля мене?..

Йому це не сподобалось, але пропозицію прийняв.

— Дякую!

— Тепер я зовсім безпечна!

— Чому ви перечулені?

— Зовсім не перечулена, але я маю досвід. У мене в Штутґарті украли валізу і тепер я обережніша.

— Я б не сказав!..

Їй зробилося прикро. Хотівши відповісти, вона замовкла і трохи відсунулась від нього...

— Я знаю, що дуже часто роблю дурниці, занадто довіряючи людям.

— Ви надто ідеалізуєте собі їх.

— Ні, зовсім не те, я таки часом помиляюсь...

— І цим разом?

— Я цього не знаю, ви надто обережні.

— І це зле?

— Ні, навпаки. Я б хотіла такою бути, як ви... але...

— Ну?

— Я не мужчина!

— Хотіли б ним бути?

— Ні!

— Чому?

— Тоді я не могла б любити мужчин.

— Зате припала б вам друга частина.

— Я б не зуміла вдавати мужчину. Я люблю ніжність, щирість, а мужчини завжди неправду говорять. Я б просто не вив'язалась з обов'язку мужчини.

— Ви сказали, що мужчини завжди нещирі.

— Деякі...

— Інші?

— Менше говорять неправду!

— Значить, ви не довіряєте також мені?..

— Ні, я бачу у вас сумнів, ви підозріваєте мене, але коли б ви знали мене ближче, то не дивувалися б тому, що я часом надто смілива.

— В цьому випадку можете бути щирою, я зовсім не підозріваю вас, а хотів вас остерегти.

— Ви пробачите мені, коли я трішки засну?

— Правду сказавши, мені трохи шкода, що ви спатимете. Але можу дещо вам допомогти.

І він, взявши плащ, звинений в клубок на колінах, промовив:

— Думаю, що так буде вигідніше?..

Вона схилилась, наче немовля ,і за хвилину заснула. Він, узявши її плечі в обійми, піддержував, щоб не зсунулась. Думками хотів проглянути в цю кучеряву голову і збагнути цей напівдозрілий характер північної француженки. „Добре, що мене ніхто не бачить зі знайомих у темряві, а то висміяли б". Він вслухався у ритмічний віддих грудей незнайомої, яка на хвилину відірвалася від реального життя і поринула в світ, повний фантазії та безжурности. Нахилившись над м'якими кучерями, він доторкнувся їх обличчям. Почував себе щасливим, ніби давно знав цю людину, ніби щось відродилось у ньому, давня любов, заметена й притуплена лихоліттям. А може це сон? Хто ця особа — дочка повії, чи невинність?.. Чого шукає вона в подорожі по чужині: пригод, авантур, чи правдивої, великої любови, з якою родиться і вмирає людина? Чому довіряє йому? Він же ж належить до тих самих сотворінь, що вкрали її валізу. Яка різниця між ними?

Поїзд зближався до цілі. Нахилившись, він шепотом збудив незнайому. Вона, піднімаючись спросоння, ліниво розплющила очі і всміхнулась. Вона нагадала йому ліниву кітку з дитячих років.

Зібравши речі, вони залишили поїзд. Вона зупинилась на хвилину й повними грудьми вдихнула кілька разів свіже повітря. А потім підняла високо голову й задивилася у велику зірку, що відрізнялась своїм червонавим світлом і величиною від інших.

— Це світло?

— Так!

— А чому воно зависло в небі?

— Це готель туристів на шпилі гори...

— Невже?.. Але я ніяк не можу доглянути гори?

— Ви, мабуть, перший раз у горах?

— Так, я б хотіла там ночувати сьогодні... Ви не захоплюєтесь горами?

— Менше, як колись!

— Менше?.. Пробачте, що я... — вона не докінчила речення і, піднявши голову, знову вдивлялась в цей ґраціозний краєвид, накритий ніччю. Він був могутній, таємничий та грізний...

Вона трохи повернула голову:

— А це що таке?

— Також гори й готелі!

— Стільки гір!.. — якесь дитяче здивовання вирвалося з її уст.

Зблизилась до нього і подала руку, наче шукаючи захисту від цієї величі гір.

— Вам може дивно, але я боюсь чомусь цього краєвиду.

— Чому?

— Не знаю, так само, як тоді, коли вперше входила німецька армія в наше містечко.

— Це перше враження, завтра вони будуть здаватися чимсь зовсім звичайним, як ці мужчини, що колись були такою грозою для вас.

— Чи ви також так переживали перший раз?

— Майже подібно!

— А тепер?

— Люблю ці гори, але не завжди, часом ненавиджу навіть...

Її пронизав нічний холод гір і вона почала дрижати.

— Мені холодно!

Він подав їй плащ і, вийшовши з двірця, вони подались до міста, оповитого мрякою. Рене держалась цупко під руку Юрія і час від часу зорила його обличчя. Юрій перебив мовчанку:

— Я матиму знову спомин з подорожі. Часто, коли їду поїздом, це мені трапляється. Це дає мені на кілька днів уявний образ людей з різними характерами. Ви належите до окремої групи досить невияснених ще мною характерів. Одначе я не матиму змоги прослідити вас до кінця. Завтра, коли пробудитесь зо сну і глянете на довкружні гори, у вас з'явиться десяток рішень відвідати кожний шпиль, оглянути все зблизька, знайти те, за чим ви сюди приїхали, зробивши сотні кілометрів дороги. Не знаю, чи вам це вдасться вповні, та все ж певну приємність будете мати. Я живу недалеко відсіля в бічній вуличці. Я думаю, що ви гарно влаштуєтесь в готелі чи у віллі.

Він зупинився.

— Ви тут живете?

— Лише кілька домів по противній стороні дороги...

— Я не думала, що ви так близько живете і я не встигла сказати вам про те, про що якраз думала.

— Щось сказати мені?..

— Чому ви здивувались?.. Але може ми краще перейдемо на ту сторону, щоб не перешкоджати прохожим.

Андрій Кігічак

ГУМОР В СТРІЛЕЦЬКИХ РЯДАХ

(З приводу 40-ковин роковин УСС-усів).

Сказав недавно побратим Калина: „Хлопці! ми вже не військо, ми вже панахидники"! І справді, коли сходимо зі сцени, коли з приводу сорокових роковин пишуть автори на згадку кол. Усусусам цікавому громадянству статті на всілякі теми „з недавнього минулого", то не можна „не пом'янути не злим тихим словом" і гумору, того невідступного товариша колишньої „Стрілецької Братії".

А зродився він зимою 1914-1915 рр. в Карпатах, на Бескиді при ватрі, у землянках, на стежах та в бойківських хижах. З гумором бродило братство по пояс в снігу на стежі до Гітаря, Жупанього, Плавя, а часто запускалися в запілля ворога через фронтову лінію аж під Матьків, Мохнате, Сморже, Аннаберґ, Феліцієнталь та Вухольку.

Коли здавалося, що дорога стежі на поворот відтята, то й тоді товариства не покидав гумор. Навіть у найповажніших хвилинах хтось сказав дотеп, а це вже вистачало, щоб решта братства його доповнила. Це був природний гумор, притаманний молодим, безжурним рокам.

Серед такого оточення не могли зберегти „належної поваги" суворости й наші стрілецькі старшини, і варто було нераз при ватрі за землянками прислухатись діялогові між отаманом Шухевичом та сотником Вітовським, яким гідно секундували молодші адепти гумору — чотарі Никорак та Трух. Кожну важливішу подію хтось з дальшого оточення „від штабу" імпровізував римом, а хор „Шер бор-клюбу" під проводом Івася Паславського підхоплював моментально, на якунебудь підходящу арію, і готова сценка під голим небом. Чергувались згодом „точки" прозою, які не уступали професійному „Сімпліціссимусові" чи гумористичній сценці.

І рядове стрілецтво пробувало своїх сил в гуморі, пишучи по бойківських хижах поштові листівки до комітетових пань у Відні, які перепискою заступали нам батьків, що остали в Галичині під окупацією москалів.

І той гумор помандрував згодом з нами дальше з Карпат „на доли", ба пішов з нами по війні і „до цивілля", у висліді чого при найскрутніших ситуаціях, як воєнних так і життєвих, стосовано рецепту, що „ще так не було, аби якось не було".

Леґендарну постать все веселого сотника Цяпки увіковічнив поезією Тото Долото, а вже при зустрічах по війні згадувано кошового гумориста Перчину де Перчинського, який таки з рядів УСС пішов на теологію. Поза його гумором в рядах с т р і л е ц т в а кружляв серед його колишніх товаришів теології, його діялог з одним з викладачів. Коли запитали Перчинського при першому екзамені, як він дивиться на с м е р т ь, очевидно в теологічному значенні, то він відповів без застанови, що, „щодо смерти не маємо ніяких конкретних даних, але певне є, що відколи смерть настала, то людина... з життям непевна".

При першому перегляді питомців не забув наш гуморист зголоситись ректорові старокозацькою формою, а саме: „Перчина де Перчинський, голосить слухняно, що приїхав зі Запоріжжя (з Пісочної, з коша) козацьким звичаєм, душу спасати".

На хрестинах у кошового отамана зробили його „підчашим" і він гідно виконував свою функцію. Коли наливав горілку, приговорював, „от, брате, Дніпро тече", показує на перекуски, „от вам і острови", а коли побачив на столі гідний торт, каже „а онде і Хортиця". Ну, а коли його непомильне око замітило в куті набиту бочку пива, то закінчив: „хлопці, не журіться, і гляньте онде в кут, яка перед нами велика будучність"!

Годі по стільки роках не тільки повторити ті „співомовки" прозою ще й інших, може менш маркантних гумористів, але годі і всіх їх вичислити. Зі старшин остав би Василь Кучабський, а зі стрільців оригінал своєю поведінкою незабутній Цястечко, який з правила говорив по-польськи. Коли дружині пор. Юна Навроцького вдалося дістатись до мужа у прифронтовій полосі, а Юно представив своїй дружині того оригінала Цястечка, то вистачало, щоби він сказав з львівська „цалуйрончкі пані четажовий"!, а ціла сотня загреміла сальвою гомерівського сміху.

Варто пригадати, яку то молитву уложило Стрілецтво, коли у 1917 р. по революції заносилось, що „вибухне тота Україна". Отже ж хто і як молився:

1) **Боєва Управа** (що мала осідок у Відні):

Крий Боже Стрільців наших,
[кріси та гармати,
А ми зможем Україні з Відня
[волю дати.

2) **полк. Антін Варивода** (також тоді у Відні):

О Україну, Милий Боже, я Тя
[воловодив,
Антін би з'їв, добре випив,
[з Відня верховодив.

3) **д-р Кость Левицький:**

Боже Велий, дай Вкраїну
[від Сяну до Дону,
Крім родини панувати —
[не дам я нікому.

4) **Барон фон В а с и л ь к о** (буковинець):

Боже! Вільна Україна, то
[не мій інтерес,
Та я Тя остерігаю, що посієш,
[збереш.

5) **д-р Кирило Трильовський** (радикал):

А я прошу в Україні
[Городенку, Снятин,
Коломию, Отинію, Надвірну,
[Делятин.

6) **„Б а т ь к о Чумчумака"** (від старшинську їдальню):

О Україну „батько" просить,
[а „батько" не „бреше",
Та що ж варта Україна, без
[„офіцірс - месcе" (старш. їдальні).

7) **жиди:**

України, Боже Милий,
[просять Тя євреї,
На Вкраїні краще буде, чим
[у „Ґалілеї (Галичина).

8) **поляки:**

„Пане Боже", польскі наруд
[ми сем пшецеж знами,
Для нас цалей України, не
[просім — жондами".

9) **Володимир Децикевич** (вц. през. Краєвого Виділу у Львові):

Боже, як нам даси Україну,
[я Тобі на славу,
Заведу на тій землиці, „фест"
[самоуправу.

Розуміється, що дотепи відповідали тодішньому духові часу і тоді вони були актуальні. Не всі вони, на жаль, але деякі записані в журналі „Самохотник", якого комплету ніхто не має на скитальщині. Щось ще остало в пам'яті останків УСС-ів, але, як сказав слушно побр. Калина, вони вже „панахидники" і коли досі тих речей ніхто не зібрав, то вже „на склоні їх літ" не збере. А шкода!

ВІСТІ З ПЛАСТОВОЇ ОСЕЛІ

„Чорноморський День" в таборах.

Минулої суботи 14 ц. м. новацький і юнацький табори відбували традиційний чорноморський день, завданням якого усвідомити молодь, що Україна є також морським краєм та заохотити пластунів до водного, в тім і морського, пластування. У змаганнях у плаванні переможцями вийшли: у новаків 1. Юрій Граб, 2. Аскольд Гайвас і 3. Роман Гаврилюк. З дівчат-новачок перемогла Оксана Субтельна. В тій самій черзі вони й перемогли в скоках. Мистецтво юнацького табору здобули в плаванні: 1. Орест Субтельний, 2. Богдан Кудрик і 3. Орест Леськів, а в скоках: 1. Володимир Шмотолоха, 2. Ярослав Бойчук і 3. Орест Субтельний. Було правдивою насолодою дивитися, як наша молодь вправлена у водних спортах. Переможці одержали практичні нагороди від куреня „Чорноморці".

Показ фізичної справности.

Після плавальних змагань в таборі новаків відбувся інтересний показ рухових гор і фізичної справности молоді обох таборів. У приявності обох таборів і гостей відбулися пописи в скоках, вежі, національні танки, вправи дівчат тощо. Головну заслугу в підготові того показу має пл. сен. д-р Роман Петріна, відомий хореограф і руховик, який саме покинув юнацький табор, перебувши в нім два тижні. Юнаки з жалем прощали свого дуже заслуженого інструктора.

„Водна ватра".

„Чорноморський День" закінчила „водна ватра", влаштована над ставом Пластової оселі. Ватра на ділі була „водна", бо горіла на спеціяльній дарабі, збудованій майстерно ст. пл. Юрієм Ференцевичем. Вона й плавала по ставі, а підкінець вечора в ньому й потонула. Після того загорілася на високім мурі, що замикає став, друга ватра, яка освітила увесь став та його береги, а на них дуже численно зібраних гостей. А коли стала погасати і ця ватра, на небо вийшов із-за лісу місяць, який освітив пластунам і гостям шлях повороту до таборів. Ватру відкрив д-р Я. Падох, який згадав про те, що Чорне море — це море українське та підмітив обов'язок пластунів вправлятися в мореплавбі, щоб, коли прийде час нового піднесення українських п р а п о р і в на чорноморській фльоті, як це було 1918 р., пластуни могли виконати те почесне завдання. Після цього чергувалися співи хору та пописи таборової оркестри під проводом ст. пл. Богдана Ковалика, гутірка про наші морські традиції пл. сен. Ол. Бережницького і ін. під вмілим проводом „чорноморця" ст. пл. Ореста Гаврилюка. Романтика місця та штучні вогні доповнили чар таборової ватри.

Відвідини Союзівки.

А на другий день, в неділю близько 60 пластунів і пластунок вибралися з першими сусідськими відвідинами до Союзівки. Після гостини в їдальні, гості пописувалися перед численною публікою. Хор, оркестра, національні танки, рухові покази таборовиків, попереджені промовою - привітом коменданта табору д-ра Я. Падоха ввійшли в програму виступу пластунів. Їх вітали промовами пп. Данило Слободян, Гр. Герман, інж. Куропась та проф. Кисілевський. До пізнього вечора пластуни співали та танцювали з курсантами українознавчих курсів, які саме тепер відбуваються на Союзівці.

Відвідини редакції Четгем Курієра.

Комендант юнацького табору, д-р Падох, відвідав редакцію місцевого часопису, яка живо інтересувалася нашими таборами, Пластом та взагалі українськими справами. В наслідок цієї візити редактори і власники того часопису заповіли на ці дні відвідини юнацького табору при чому висловили бажання мати гутірку з таборовиками при вечірній ватрі.

Масова сповідь і св. Причастя в таборах.

13 ц. м. заходами капеляна табору о. кан. Юстина Гірняка, при співучасті сусідніх парохів о. Осідача, о. Гаврилишина і о. д-ра Волошина, молодь обох таборів масово висповідалася і наступного дня приступила до св. Причастя. Це був імпозантний вид, коли цілий майдан перед таборовою каплицею заляга наша молодь на вколішках.

Підкреслення 40-річчя вимаршу в поле УСС.

Всі цьогорічні табори на Пластовій Оселі за основу свою національну проблематику обрали 40-ліття стрілецького чину. Як відомо, табор новаків прибрав собі назву „Малі стрільчики", а табор юнаків „Маківка". Достосовуючись до тієї назви, також всі 14 гуртків юнацького табору, приміщені в 14 великих шатрах, прибрали собі назви, взяті з місцевостей, або рік, чи гір, з якими тісно пов'язалися стрілецькі бої і походи. Ось деякі з них: Стрий, Лисоня, Ключ, Бережани, Семиківці, Золота Липа, Стрипа, Бескид, Високий Замок, Цитаделя і т. д.

Таборова пральня.

Відома річ, що до найбільш традиційних вмілостей таборовиків належить смарування одностроїв. Таборовий вовк так і стидається чистого убрання, в якім, мовляв, ходять тільки паничики. Та все ж команді табору було забагато тієї таборової „тугости" і минулого тижня до таборової пральні пішли однострої таборової братії. Саме сонце пояснішало, освічуючи блискучо чисті однострої таборовиків під час останньої Служби Божої.

Праця новацького табору.

Роботящий новацький табор минулого тижня приготовлявся до дня водного пластування, а тепер саме закінчив переведення проб. Багато новаків буде підвищених у своїх ступенях, багато прихильників зложать незабаром свою новацьку присягу. В недалекий четвер відбудуться ці підвищення, а прощальна ватра табору відбудеться аж в п'ятницю вечером. Комендантові новацького табору О. Грималюкові і його головному помічникові бунчужному табору Юркові Українському належиться добрий відпочинок після дуже важкої праці, якою є ведення 50 малят.

Таборовий часопис „Вовча Тропа".

150 прим. першого числа часопису юнацького табору розійшлося впродовж одного дня. Зорема радо розхоплювали його гості в Пластовій Оселі і на Союзівці в часі відвідин пластунів. Друге число саме друкується. Воно присвячене передовсім таборовим святкуванням 10-ліття Української Дивізії. Готовиться до друку число присвячене внутрішньому таборовому побутові і передовсім гуморові. При видачі газетки окремо заслужилися ст. пл.: Богдан Бойчук і пл. скоб Олег Самійленко.

Відзнака табору.

Таборовий майстер рисунку Олег Самійленко виготовив відзначку табору, яку одержує кожний, що почесно закінчив табор, і яку може носити припяту над лівою кишенею пластової сорочки: на чорному щиті, золоті промені сонця освічують червоний верх Маківки, під якою поміщений золотий напис „Маківка".

Нічні алярми і прогульки.

Саме гуртки розвідчиків повернулися з двохденних прогульок у подальші гірські околиці. Минулого тижня відбулися в таборі два алярми, один денний і один нічний. Алярми належать до сталого і дуже любленого таборовиками репертуару проб їх притомности ума та фізичної справности.

Здоровний стан таборовиків.

Загальний здоровний стан таборовиків не змінився, як авторитетно повідомляє лікар табору, д-р Богдан Панасюк. У таборовім шпиталику дальше перебуває тільки два-три таборовики і то тільки хворі на дрібні недуги: простуди та закатарення. Досі не було ні одного серіозного захворування за весь час таборування хлоп'ячих таборів.

Погода.

Буває різна. Були два холодні дні, але під кінець тижня погода знову поправилася і, крім пару годин неділі ранком, досі вдержується напричуд гарно. Хоч дівчата минулого місяця мали певнішу погоду, хлопці не жалуються на погоду і цілими днями басейн є переповнений купальниками.

Закінчення таборів та прощальні ватри.

Табори кінчаться в наступну суботу, 21 серпня ц. р. Прощальні ватри в обох таборах відбудуться в п'ятницю ввечері. Ватра юнацького табору на таборовім верху відбудеться в п'ятницю пізним вечером, починаючи від год. 10, щоб дати змогу батькам таборовиків наспіти на неї від праці. Команди таборів щиро запрошують батьків таборовиків взяли у тих ватрах, на яких відбудеться заприсяження та підвищення ступенів їх дітей. Приявність батьків підносить повагу тих святочних актів і залишає в душах дітей незабутній спомин Пластове виховання тісно зв'язане з вихованням домашнім й тим то Пласт і батьки завжди мусять тісно зв'язуватися в тому важливому ділі. Таборовики виїдуть додому в суботу коло полудня.

ЗАКЛИК

ДО ВСІХ УСС

На пам'ятку вимаршу першої сотні УСС на фронт дня 10 вересня 1914 р., Головна Рада Братства УСС заряджує на **11 в е р е с н я 1954** для всіх своїх Членів і для всіх живущих УСС Ювілейний Апель. Він має відбутися в цілому світі в тій самій хвилині так, щоби до Ювілійного Апелю всі стали одночасно і відбули його точно за поданим зразком.

ЮВІЛЕЙНИЙ АПЕЛЬ

Члени Братства УСС збіраються в кімнаті. Провідник Ювілейного Апелю (голова Коша, Станиці, чи Гуртка) засвічує свічку. Після того командує: „Позір!" і читає:

„В цю хвилину всюди, де дійшов наказ Головної Ради Братства УСС стоять наші Товариші Зброї на „позір!"

Перше: „на пам'ятку дня вимаршу Українських Січових Стрільців на поле бою за Волю України".

(Всі співають: „Гей у лузі червона калина...")

„Друге: на віддання пошани Товаришам, що впали в боях, згинули по в'язницях, померли в службі українському народові".

(Однохвилинна мовчанка).

„Третє: на засвідчення, що Українські Січові Стрільці готові все і всюди служити вірно тій Ідеї, для якої пішли в 1914 р. у бій".

(Всі співають Національний Гимн).

Після того провідник каже: „Ювілейний Апель скінчений!" Гасить свічку і командує: „Спочинь!"

Зазначується, що Ювілейний Апель мусить пройти точно в тій самій формі, що подана Головною Радою Братства УСС і точно в одному і тому самому часі.

В Ню Йорку Ювілейний Апель відбудеться 11 вересня о 3 годині пополудні.

Всі УСС і Члени Братства вирахують час відбуття Ювілейного Апелю в своїм краю, чи околиці, беручи за підставу день 11 вересня 3. годину пополудні в Ню Йорку. Про це подбають Коші і Станиці, а де їх нема — Гуртки, чи поодинокі УСС.

Для прикладу:

Ню Йорк — Филаделфія — Монтреал 3 год. попол.

Лондон — Париж — Мадрид 8 год. попол.

Берлін — Відень — Рим 9 год. попол.

Аделяйда (Австралія) — 12 вересня 5.30 ранку.

Участь у Ювілейному Апелі обов'язкова. Коли хто не може прибути на збірку, нехай чи то в родинному колі, чи сам засвітить свічку і відбуде апель з однохвилинною мовчанкою.

Ню Йорк, 4 серпня 1954.

Д-р Никифор Гірняк,
голова Головної Ради Братства УСС.

Іван Поритко,
заступник голови Гол. Ради Братства УСС.

Роман Купчинський,
за Ювілейний Комітет.

Лев Лепкий,
секретар.

„КРИВАВА РОСІЯ"

(Закінчення зі стор. 2)

вона — раб держави й знаряддя уряду. Поняття чести, свободи й справедливости безвартісні в тоталітарному світогляді.

На цьому тлі автор статті розглядає питання Аляски й оборони країни проти напасництва Совєтської Росії. Напасництво це наявне. Хоч Америка й бажає миру, проте якогось дня вона буде змушена „боротись з руїнникомвелетнем, що його трійливі помацки простягаються до кожної закутини земної кулі".

Ця й подібні статті в інших провінційних часописах говорять про намагання розкрити правдиве обличчя ворога. Але, якщо ці намагання будуть дією окремих осіб і не охоплять всього американського народу, то оборонність країни — насамперед в духовій її царині — ще довго буде неспівмірна до небезпеки, що загрожує від Совєтської Росії.

Наявність в СССР водневої бомби, нових могутніх бомбардувальників „ТУ-37" та „ТУ-39" викликають в країні тривогу.. Журналісти припускають, що офіційні ствердження про те, що „Совєтський Союз має спроможність знищити нашу країну" вже незадовго можуть з'явитися.

Проте, дотеперішній досвід виявив, що й без водневих бомб і без могутнього стратегічного летунства, Москва змогла закріпитися над половиною світу й спроможна сягати по іншу половину.

Незнання Москви витворило духову невідпорність. А через духову невідпорність тепер вільний світ загрожений смертельно.

Загрози цієї можна позбавитись лише всебічним пізнанням ворога, — тож і вивченням його дійсної непідробленої історії. А наука історії виявить кривавість Москви з незапам'ятних часів аж до панування найновішого її царя — Маленкова.

І. К.

З наших буднів

ПРОТЕСТАЦІЙНІ ПІКНІКИ

Вже тепер заходжу в голову — під яким гаслом будемо робити пікніки в наступному році, у зв'язку з 300-літтям „воз'єднання". „Я вже так напротестувався, аж мене рот болить" — сказав один відомий адвокат, якого часто запрошують на „спікера", як представника Центральної Установи.

Не кажу, що не треба протестувати, хоч і не вважаю пікніків найщасливішою формою політичної маніфестації. Та й думаю, що таки забагато нашої енерґії пішло до мікрофонів та меґафонів, а з них — Богові у вікна. Якби цю енерґію включив до якої динамо-турбіни, то потягнула б чималеньку електрівню...

Як протестує Центральна Установа, чи якесь вище політичне тіло, то все в порядку, це їхнє право і обов'язок перед історією. Але в нас робиться з того мода, така, скажім, як ношення соняшних окулярів. Такий собі Відділ, чи група, чи товариство „Пациків" часом підтримають Центральну Установу, але трактують це як конечне лихо, відроблення панщини. Мовляв — до церкви то я піду, але чорта пухлого з'їси, як буду молитися.

А коли вже панщина відроблена, тоді — давай на власну руку і на власному загумінку організувати великий, протестаційний, маніфестаційний, — і т. д. Тепер, мовляв, наша партія покаже москалям, по чому локоть кваші!

Але це не є така проста справа, прошу Панства! В цій протестаційній „пікнікоманії" є свій глузд і сенс. Прихований, звичайно, маскований, але так незручно, як тільки одні українці потраплять маскуватися.

Бо послухайте лише на якомусь там партійному пікніку т. зв. святочного промовця. Що той пан балакає?.. Зразу балакає олрайт, громить Москву, білу і червону, ось-ось і рознесе в д р о б е з ґ и кремлівську фортецю! Та це триває п'ять-десять хвилин. Потім передихне собі, нап'ється води, зробить урочисто-поважну міну і давай, з другої бочки:

— Так, це правда, що біла і червона Москва — наш відвічний ворог, але є і в нашому середовищі, тут, на еміґрації, може й більше небезпечні, бо скриті, прибрані в патріотичне пір'я вороги української державности, що самі себе називають „державниками" і „націоналістами", та ми знаємо, хто вони є насправді: зрадники, запроданці, холуї, аґенти чужих сил — і так далі, і так далі.

І починає святочний промовець громити нелюбих йому „івців", громить годину, і дві, забув уже цілком про Москву, Переяслав і 300-літню неволю українського народу, про його муки - страждання, про голод і Вінницю, нічого не бачить в патріотично - пікніковому трансі, тільки тих проклятих „івців" — які, до речі, може в тій самій порі, тільки на іншій площі, протестують в такий самий спосіб і таксамо громлять іншу партію, інших „івців"...

Навіть наші мистці, нібн народ аполітичний, пішли по втертому шляху: в Торонто, на Зустрічі, запротестували „для формальности" проти Переяслава, а а потім, у пресі, таки вжарили декляраціо п р о т и „івців"...

Щоб традиція була захована, чи що?

Ікер.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Т-ва св. Юрія відд. 239, відбудуться в суботу, 21-го серпня в домі Укр. Амер. Горожан при 847 N. Franklin St. Секретар буде урядувати від год. 5:30. Хто ще не забрав дивіденди за 1954 рік, може забрати на цих зборах. — В. Галав, предс.; М. Ковальчук, секр.

Посмертна Згадка

КАТЕРИНА КЛЕМАНЬ, членниця Т-ва ім. Ольги Басараб відд. 47 УНСоюзу в Бетлегем, Па., померла 8-го серпня 1954. Покійна походила з Галичини з села Тура, повіт Броди. Прожила 51 років. Похорон відбувся 11-го серпня з католицької церкви св. Йосафата при участи Членів і Знайомих і Родини. Тіло поховано на цвинтарі св. Йосафата. Полишила в смутку мужа Івана, 4 синів, 4 дочки і 7 внуків. — В. Їй П.!

Марія Заблоцька, секр.

ГОСПОДАРСЬКІ ВІСТІ

Кінова Корпорація Колумбія заробила 75 мільйонів

Кінова Корпорація Колумбія заробила брутто в році, що закінчився 30 червня 1954 року, 75 мільйонів долярів. Цей заробіток вищий більше як на 25 відсотків в порівнянні з 1953 роком, коли ця сама корпорація заробила була 60,274,000 долярів.

Підприємці з оптимізмом дивляться в майбутнє

Корпорація Дан і Бредстріт розіслала анкети 1,126 підприємцям з запитом, як вони дивляться на розвиток своїх фірм у другій половині цього року. 48 відсотків підприємців відповіли, що вони передбачають в четвертій чверті цього року поліпшення в продажі своїх товарів в порівнянні з 1953 роком. Тільки 22 відсотки підприємців передбачають знижку, а решта думає, що втримається на тому самому рівні, що і в 1953 році. В березні тільки 43 відсотки передбачали збільшення руху в їхніх підприємствах, а 29 відсотків думали, що настане зменшення в їхніх підприємствах. Багато мануфактурних фірм надіються на збільшення замовлень, численні фірми думають зменшити інвестиції. Більше оптимістично дивляться в майбутнє ті фірми, які продукують нетривалі товари. Всі гадають, що ціни залишаться без змін.

Корейці проти девалюації їхньої валюти

Міністер фінансів в Південній Кореї Лі Чунґ-дже заявив, що Корея не погоджується на американський проєкт ще більше обезцінити південнокорейську валюту таким способом, щоб один американський доляр коштував 254 корейські гвани, а не 180 гванів, як це є тепер. Міністер каже, що дальше обезцінення корейської валюти приспішило б інфляцію в Кореї, а прецінь ЗДА змагають до того, щоб поборювати інфляцію.

В Бразилії арештовано вбивника, який спричинив урядову кризу

Ріо де Жанейро. — 230 офіцерів і вояків цілу ніч ловили особу, яка вбила майора летунства Зубенса Флорентіна Ваза та поранила опозиційного журналіста Карлоса Лясерду. Зловлений вбивник — це Клімеріо Еврідес де Олівера, який боронився перед арештуванням до останньої хвилини. Вбивство летунського майора викликало кризу уряду, бо підозрівають, що в цій справі замішаний син президента держави, майор і член парляменту Лютеро Варґас. Вбивник зізнав, що на вбивство намовляв його президентів син. Гадають, що під натиском публічної опінії, головним чином війська, президент Варґас мусітиме зрезиґнувати, якщо дійсно потвердиться, що його син замішаний в цей злочин. Лютеро Варґас заявив в цій справі таке: „Присягаю перед Богом і народом, що я не несу жадної посередньої або безпосередньої відповідальности за це вбивство". Варґас добровільно з'явився на поліцію і, зрікаючися посольського імунітету попросив, щоб його віддали під суд.

ЗДА мінятимуть масло за совєтські метали

Шікаґо, Ілл. — Асистент державного секретаря Торстон Боллерд Мортон заявив, що між ЗДА і Москвою ведуться переговори в справі виміни надвишки американського масла за російські метали. „Росія відчуває брак товщів вже довгі роки, — сказав Мортон. — Швайцарський посередник запропонував, щоб ми взяли до уваги можливість продати нашу надвишку масла, яка лежить в магазинах, за манган або, якщо можливо, за титан".

Японія просить рятувати її від банкротства

Токіо. — Японський уряд звернувся до ЗДА з просьбою виготовити для Японії за зразком „пляну Маршала" плян безпосередньої фінансової допомоги, або дати їй більшу й на довший час позичку для рятування від господарського заломання. Окремо японський уряд звернувся до Міжнародного Банку для відбудови й розвитку, щоб одержати кредити, потрібні для змодернізування промислу, перебудови корабельних доків і закупу машин. Японські державні фінанси перебувають у такому поганому стані, що Японії — як обраховують японські фахівці — потрібно коло півтора більйона долярів, щоб вона змогла вирівняти торговельний баланс і виконати актуальні фінансові зобов'язання. Японія, як суто промислова і перенаселена країна, не може жити без могутнього власного експорту, що перед останньою війною опанував передусім Східню Азію і, завдяки дешевому японському робітникові, був грізним конкурентом на всіх ринках світу. Тепер цей експорт впав настільки, що в минулому році торговельний баланс Японії дав 1,135,000,000 долярів дефіциту. Як заповів уже японський амбасадор у Вашинґтоні, Японія буде примушена в найближчому часі припинити ввіз всіх люксусових товарів, автомобілів, телевізійних апаратів, цукру й інших предметів. У зв'язку з міжнародною ситуацією і зростом комунізму в Японії, гостра господарська криза в цій країні є великою проблемою.

Південна Корея зросла територіяльно

Сеул. — Командування військ Об'єднаних Націй оприлюднило передачу 2,300 кв. миль під адміністрацію уряду Південної Кореї. Ця територія лежить на північ від 38 рівнобіжника і на південь від демаркаційної лінії, встановленої в договорі про перемир'я. В ході війни цивільне населення з цього терену евакуювали, з уваги на небезпеку для нього від воєнних дій, а також у зв'язку з можливістю, що між цивільне населення вмішаються шпигуни. Від того часу ця територія була під військовим управлінням, дармащо після підписання перемир'я цивільним мешканцям дозволено вернутися на місце їх попереднього замешкання. Число населення в цьому обширі зросло вже до 130,000 осіб, що привело до ускладнення в адміністрації. Передача цього обширу під управління південно-корейської влади є політичним і моральним успіхом довгих заходів уряду Південної Кореї.

● З Єгипту виїхало перших 2,000 англійських вояків. Цим започатковано евакуацію 80-тисячної англійської армії, зосередженої в обширі Суезького каналу, що його, згідно з недавно підписаним договором, Англія передає під суверенне володіння Єгипту.